

CCOO

Publicació dels serveis lingüístics de CCOO de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià

la teranyina

núm.

setembre

2001

8

contingut

Pàg. 2 "Voluntad libérrima"

Pàg. 3 Entrevista a Jordi Sánchez, el "Lopes"

Pàg. 4 Com frenar el progrés del basc

Pàg. 6 Requisits lingüístics per a ser funcionari

Pàg. 7 El català a l'UCI

intro

Els lectors de La Teranyina que van seguir l'última campanya electoral basca deuen recordar que, en els discursos que es van pronunciar aquells dies, els candidats es referien de tant en tant als canvis que s'estan produint, des del desembre de l'any passat, en la legislació lingüística de Navarra. Algú sap amb exactitud de què parlaven, aquells candidats? Probablement no. L'aprovació al Parlament de Navarra del nou decret de l'èuscar (una autèntica involució en matèria de drets civils) ha merescut ben poca atenció als mitjans de comunicació del nostre país. Creiem, però, que pel fet de ser un decret avalat pel partit que governa Espanya, aquest assumpte no hauria de passar inadvertit. Per això, en aquest número de La Teranyina, hem cedit les pàgines centrals a Javier Barinaga, secretari de Política Institucional de CCOO de Navarra, perquè hi analitzi el contingut del decret i els reglaments que el despleguen, i doni fe de l'oposició que han generat aquestes normes en la societat navarresa.

En canvi, l'entrevista la dediquem a un tema força més amable. Jordi Sánchez, el cèlebre Lopes de la sèrie *Plats bruts* (TV3), respon les preguntes que li fem sobre la feina d'actor, les consciències nacionals i les raons per les quals *Plats bruts* s'ha convertit en un autèntic fenomen social.

Pel que fa als apartats reservats als serveis lingüístics, des de València ens informen de l'inici d'una campanya per exigir el requisit lingüístic per accedir a la funció pública; CCOO de Catalunya analitza les declaracions del rei d'Espanya i de la ministra Pilar del Castillo sobre la imposició del castellà a Catalunya, i finalment, Júlia Sánchez, la responsable del servei lingüístic de les Illes Balears, fa un cop d'ull a l'estat del català en aquell territori, dos anys després de la signatura del Pacte de Progrés que va permetre a diverses formacions d'esquerres arribar al govern.

Catalunya

“Voluntad libérrima”

"Nunca fue la nuestra lengua de imposición, sino de encuentro; a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano: fueron los pueblos más diversos quienes hicieron suyos por voluntad libérrima, el idioma de Cervantes". Aquestes paraules, dites pel rei d'Espanya el 23 d'abril, i les *seqüeles* que van generar (Aznar, Caldera, Del Castillo, Juaristi, etc.), van encendre una polèmica que trigarà temps a oblidar-se.

Arran d'aquest fet CCOO va emetre un comunicat en què expressa la seva estupefacció per algunes idees que el monarca va expressar en aquell parlament. "És una veritat històrica reconeguda, i no creiem que el rei la ignori, que la llengua castellana s'ha imposat per la força de la colonització a terres americanes, africanes i asiàtiques. D'altra banda, a les terres d'Espanya que no parlaven castellà, en diferents etapes de la història, la pressió i la coerció han estat molt presents pertot arreu: a l'escola, a l'església, davant l'administració de l'Estat i fins i tot al carrer, i en algun àmbit encara ho són. Les cultures indígenes i els pobles perifèrics de l'Estat n'han patit les conseqüències durant segles. En concret, a Catalunya la imposició del castellà és evident a partir del Decret de Nova Planta (1707) i, després d'un parèntesi, amb la legislació franquista. Qualsevol català de més de 40 anys ho pot corroborar. Una cosa és lloar una llengua, estimar-la. Això ens sembla bé. Una altra cosa és pretendre tergiversar la història i la realitat."

No costa gaire trobar estudis que deixen en una posició ridícula les tesis del rei. Francesc Ferrer, a *La persecució política de la llengua catalana*, demostra que als països catalans l'espanyol no s'ha estès precisament per la *voluntad libérrima* de la població: els documents que presenta van des de l'esmentat Decret de Nova Planta fins a la mateixa Constitució del 1978, passant per la Reial Cèdula de Carles III, les lleis del notariat, les instruccions dels governadors de Primo de Rivera o tota la bateria de normes i pràctiques castellanitzants impulsades per Franco. Un altre llibre imprescindible, aquest centrat en el període de l'última dictadura, és *L'intent franquista de genocidi cultural contra Catalunya*, de Josep Benet.

Pep Hinojosa

El Lopes és de la ceba

Jordi Sánchez (Barcelona, 1964) és autor i actor de teatre. Ha participat en un gran nombre de muntatges, entre els quals cal destacar Kràmpack, Sóc lletja i Excuses. Des de fa dos anys interpreta el paper de Lopes a la sèrie Plats bruts de TV3.

L'altre dia, un sindicalista que rarament consumeix programació televisiva en català admetia obertament que la sèrie Plats bruts l'entusiasma. A què et sembla que pot ser degut, això?

Intentem fer un producte que ens agradi a nosaltres. Creiem que només així podem arribar a els altres.

Havies pensat mai que series un agent de normalització lingüística? Com et fa sentir, això? Ho recomanaries?

No penso que sigui un agent de normalització lingüística. No voldria tenir tanta responsabilitat...

En un dels capítols de la sèrie hi apareixia un personatge singular: una consciència nacional. Com és que la consciència nacional d'un que es diu Lopes (s'entén, López) porta barretina i faixa, pet i porró?

Suposo que de la mateixa manera que jo em dic Sánchez i els meus avis i pares són catalans. A més a més: com havia de ser, si no, la consciència del Lopes? Em costa imaginar-me-la diferent. El Lopes és de la ceba.

Tens mala consciència, per fer servir paraules de fora del diccionari?

No. Que cadascú faci el que vulgui. No penso que sigui bo ni anar de pureta ni anar de destroy. Utilitzem el llenguatge que fa servir la gent...

A València, hi faríeu Soy fea o Sóc lletja?

Sense cap mena de dubte Sóc lletja.

Us costa de trobar bolos fora de Catalunya? Al País Valencià, a les Illes? I a Espanya? També hi teniu tant èxit?

A Espanya sempre costa més perquè ens coneixen menys. A més, si un espectacle no passa per Madrid, rarament trobarà bolos en castellà...

Com frenar el progrés del basc

El nou decret sobre usos lingüístics a Navarra

Javier Barinaga, llicenciat en Geografia i en Psicologia, és secretari de Política Institucional i de Comunicació de CCOO de Navarra, i coordinador de l'Àrea Pública d'aquella comunitat.

El Govern de Navarra va aprovar al mes de desembre un decret foral que regula l'ús de la llengua basca a les administracions públiques. La iniciativa ha aixecat una gran polseguera en aquella comunitat autònoma, ja que diversos col·lectius socials i entitats cíviqües entenen que el decret infringeix diversos articles de la Llei de l'èuscar del 1986.

De fet, el Tribunal Superior de Justícia de Navarra ja s'ha hagut de pronunciar (amb una negativa, per cert) sobre la petició feta per l'associació Euskara Kultur Elkargoa perquè, cautelament, se suspenguí l'aplicació del decret. Tot just és la primera part d'una llarga batalla jurídica que, en els propers mesos, es lliurarà a l'entorn de la llengua basca, ja que també han presentat recursos contenciosos administratius quatre partits navarresos (Partit Nacionalista Basc, Esquerra Unida i Batzarre) i setze entitats locals (entre ajuntaments i mancomunitats de municipis), a

part de les nombroses actuacions impulsades per col·lectius diversos.

El decret en qüestió obeeix, segons el titular de Justícia i Interior navarrès, Rafel Gurrea, a la voluntat del Govern autonòmic d'ajustar les lleis "a la realitat social" i evitar la "sobreevaluació" de l'èuscar en la provisió de places per a l'Administració, fet que, al seu entendre, atempta directament "contra els principis d'equitat i justícia".

Amb aquest propòsit, el Govern de la Unió del Poble Navarrès ha establert en els primers mesos de vigència del decret tres plans d'actuació sobre l'ús de l'èuscar: dos per a les zones bascófona i mixta (que, juntament amb la zona no bascófona, constitueixen les tres àrees lingüístiques en què es divideix Navarra) i un altre pla per a la regulació del coneixement d'idiomes en els barems de mèrits per a l'oferta pública d'o-

La imatge corporativa institucional, els senyals viaris, els anuncis oficials, la paperassa i tots els elements que reflectien el caràcter bilingüe de l'Administració, ara es faran només en espanyol.

Durant aquests anys s'havia produït un incontestable augment de l'acceptació social de l'èuscar, fins i tot a la zona no bascòfona. Una acceptació voluntària que ara es vol constrènyer.

cupació.

Pel que fa al primer aspecte, la zonificació lingüística del territori, amb l'aplicació dels nous plans s'ha eliminat de fet la zona mixta (Pamplona i la seva àrea d'influència, on resideix la majoria de la població) i passa a considerar-se exclusivament castellanoparlant, mentre que la zona bascòfona (al nord de la capital) rebrà a partir d'ara el tractament de zona mixta. D'acord amb aquesta decisió, la imatge corporativa institucional, els senyals viaris, els anuncis oficials, la paperassa i, en definitiva, tots els elements que fins ara reflectien el caràcter bilingüe de l'Administració autonòmica, ara es faran només en espanyol. Un dels primers organismes que han sofert aquesta onada castellanitzadora ha estat l'Institut de les Administracions Públiques, on, per cert, fins ara tenia la seu la Direcció General de Política Lingüística -ara s'ha inclòs en la Direcció General d'Universitats.

Quant a la valoració de la llengua basca per a la provisió de llocs de treball a l'Administració, el govern navarrès també ha tirat pel dret. El coneixement de l'èuscar deixa de ser un requisit, i se li atorga, en els concursos de mèrits, menys valor que al coneixement de l'anglès, del francès o de l'alemany, ja que en la pràctica aquests idiomes es podran valorar en totes les convocatòries i en canvi el basc només es tindrà en compte en casos determinats. Amb l'excusa, doncs, que l'exigència del coneixement de les dues llengües oficials representava una discriminació per als no bascoparlants, la dreta navarresa ha establert una norma que vulnera d'una manera flagrant el dret dels euskalduns a ser atesos en la seva llengua per l'Administració. I això ja es produeix en un context no gens favorable, ja que en els últims sis anys, després de l'aprovació del decret del 1996, el requisit de conèixer les dues llengües oficials s'ha tingut present únicament

per a menys d'un centenar de treballadors públics, dels 12.000 que han ingressat en aquest període a l'Administració.

Com dèiem, tot aquest cúmulo de despropòsits ha generat una important campanya de protestes a Navarra, que, al carrer, va arribar al punt culminant a finals de febrer, amb una manifestació de 30.000 persones a favor del basc —com era d'esperar, diversos membres del Govern autonòmic van aprofitar l'ocasió per qualificar els contestataris de "nacionalistes bascos encoberts" i "filoetarres". Comissions Obreres de Navarra no s'ha mantingut al marge de la polèmica i ha expressat la seva oposició a la nova normativa lingüística.

Pel Sindicat el decret és il·legal, amenaça la pervivència de la llengua basca a Navarra i topa d'una manera clara amb el sentiment d'una part important de la població. Aquest últim aspecte, per nosaltres, és important. En els últims anys s'apreciava, malgrat les restriccions establertes per la llei, una expansió considerable de l'èuscar a Navarra. El percentatge de nens de 3 anys matriculats en models educatius en basc havia passat del 21 % l'any 1989, al 32 % l'any 2000, i el d'alumnes matriculats en models que ofereixen la llengua basca com a assignatura havia crescut en el mateix període del 8 % al 30 %. És a dir: durant aquests anys s'havia produït un incontestable augment de l'acceptació social de l'èuscar, fins i tot a la zona no bascòfona. Una acceptació voluntària que ara, amb el nou decret, es vol constrènyer. Al nostre entendre, el Govern d'UPN pretén senzillament frenar l'avanç de l'èuscar, com un primer pas, i després arraconar-lo a unes àrees geogràfiques determinades, en les quals restaria com un simple testimoni i sempre en perill d'extinció.

Javier Barinaga

Requisits lingüístics per a ser funcionari

El 29 de maig del 2001 va arrencar, amb una roda de premsa i la signatura d'un manifest per part de destacats representants polítics de l'oposició valenciana i de representants sindicals (CCOO, UGT i STEPV), la campanya per l'exigència del requisit lingüístic per accedir a la funció pública, ja que aquesta obligació, derivada de la cooficialitat de llengües al País Valencià, no existeix. Els promotors de la campanya, la Mesa per l'ensenyament en valencià, de la qual formem part els sindicats majoritaris docents i altres col·lectius de defensa de la llengua, com Escola Valenciana, van demanar el suport de tota la societat, en forma d'adhesió individual, a un manifest amb una recollida de signatures que conclourà en acabar el present curs escolar.

La Mesa per l'Ensenyament en Valencià, com cada any, va presentar el seu informe sobre la situació del català en el sistema educatiu. Una part

important d'aquest sistema està constituïda per un estudi comparatiu sobre la legislació i la normativa que regula l'obligació del coneixement de les llengües pròpies de cada comunitat autònoma. Es dona el cas que el País Valencià és l'única comunitat amb llengua pròpia que no exigeix aquest coneixement com a requisit de selecció per accedir a la docència i menys encara a la Funció Pública en general. Fins i tot comunitats com Galícia o Navarra (fins al curs passat), governades pel mateix grup polític que governa la Comunitat Valenciana, tenen establerta l'exigència d'aquest requisit a les oposicions per a la docència en funció de la catalogació lingüística (en basc o en gallec) de determinades places. Al País Valencià, tot i que s'ha anat configurant un marc normatiu que n'estableix l'exigència, atesa la situació de doble oficialitat lingüística, l'Administració sempre

s'ha excusat que era discriminatori i anticonstitucional, cosa que l'informe rebut amb arguments jurídics basats en la doctrina del Tribunal Constitucional.

Aquesta exigència és una reivindicació molt sentida per tota la comunitat escolar, que veu que any rere any es trepitgen els seus drets lingüístics quan hi ha places escolars que són ocupades per funcionaris que no dominen o no coneixen la llengua pròpia, places que haurien d'estar catalogades lingüísticament perquè responen a programes d'ensenyament en valencià. Com que la Llei de la Funció Pública valenciana entra en contradicció, per la seua manca de fermesa i de garanties, amb la Llei d'ús i ensenyament del valencià i amb els objectius del sistema educatiu bilingüe, el manifest promogut per aquesta campanya exigeix la seua modificació. També són freqüents les queixes de persones que no són ateses en la seua

El català a l'UCI

llengua per funcionaris d'altres administracions, ja que l'obligació de coneixement és a posteriori una vegada s'ha accedit a la plaça per oposició.

Però aquesta condició a posteriori establerta per la Llei de la Funció Pública valenciana (LFPV) no es controla. Per aquesta raó, els promotors de la campanya demanen que es canvie aquesta llei per tal d'harmonitzar-la amb allò establert per la Llei d'ús i ensenyament del valencià (LUEV) i amb la doctrina dels Alts Tribunals (Suprem i Constitucional) els quals entenen aquesta obligació no com un requisit exterior o ad extra sinó com una condició inherent a la Funció Pública per tal que l'Estat pugui garantir els drets dels ciutadans.

Recentment s'ha produït un anunci per part de la Conselleria d'Educació en què s'informa que l'any

2002 s'establirà el requisit lingüístic en les oposicions del professorat. La Mesa per l'ensenyament en valencià i CCOO-PV en particular valoren aquest canvi d'actitud com un èxit de la mobilització ciutadana però demanem que es continue la pressió ja que el problema no està resolt, perquè les oposicions d'enguany es faran sense requisit i el pla anunciat encara presenta moltes llacunes i és insuficient ja que deixa fora la Funció Pública no docent. Des de CCOO-PV demanem un pla d'actuació global per a la formació lingüística del funcionariat que reunesca uns requisits mínims de qualitat en el nivell de coneixements exigits. D'altra banda, aquesta campanya està complementada amb la iniciativa presa conjuntament amb els partits polítics de l'oposició de presentar mocions en els Ajuntaments demanant també el requisit.

Manolo Fuambuena

D'acord amb les xifres que comentava al març Joan Francesc López Casanovas en un acte reivindicatiu, l'estat del català a les Balears cada vegada s'agreuja més: "El coneixement passiu de la llengua progressa, però el que és més rellevant és que l'ús social recula cada dia més, és a dir, es parla i s'escriu cada vegada menys". "Un 30 % de la població de les Balears no sap parlar català, no més d'un 50 % el parla habitualment i més del 50 % no el sap escriure".

Aviat farà dos anys que es signà el Pacte de Progrés, amb el propòsit de governar la nostra Comunitat i posar remei a moltes "malalties" patides durant anys de governs del Partit Popular. En el seu programa, aquest grup "d'especialistes mèdics" es comprometia a "la normalització lingüística en tota la seva extensió, essent la llengua catalana objecte d'especial protecció i normalització en tots els àmbits de la vida política, social, econòmica i cultural del país". S'hi afirmava també que es respectarien els drets de tots aquells que integren la nostra societat i que tenen com a pròpies altres llengües. El programa era bo i la intenció sincera, n'estic segura, però les mesures adoptades no han estat suficients ni han rebut les partides pressupostàries necessàries, i fins i tot hi ha hagut acords com el "Pacte per a l'ocupació, la cohesió social i el foment de l'economia productiva a les Illes Balears", on s'expliciten actuacions lingüístiques que, després d'un any llarg, encara no s'han abordat.

En el procés de normalització les classes treballadores han estat les menys afavorides, i aquest procés només reeixirà si la llengua assoleix un nivell de normalitat en el món laboral. Fem una crida, doncs, perquè les institucions adoptin aviat mesures per corregir la situació del català.

Júlia Sánchez

La pàgina web del Servei Lingüístic de CCOO de Catalunya ja funciona. Hi trobareu informació bàsica sobre les activitats del Servei, els materials i les publicacions que elabora, i un apartat de diccionaris en línia, recursos lingüístics i informació sobre cursos de català. Hi ha una secció d'accés restringit a l'estructura del Sindicat que permet fer consultes lingüístiques i sol·licitar correccions i traduccions al Servei.

www.conc.es/sl

ADRECES DELS SERVEIS LINGÜÍSTICS DE CCOO

Confits de bateig

El Sindicat està d'enhorabona perquè el 6 de juliol es va batejar l'estadi olímpic amb la denominació Estadi

Olímpic de Montjuïc Lluís Companys. Els padrins van ser l'alcalde de Barcelona i en Joan Coscubiela. Per molts anys!

CS de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya

Via Laietana, 16, 7è
08003 – Barcelona
Tel. 93 481 29 11

UI del Bages i el Berguedà

Sant Fruitós, 18-20
08240 - Manresa
Tel. 93 8730000

UC del Vallès Occidental

Rambla, 75
08202 – Sabadell
Tel. 93 715 56 00

UC del Baix Llobregat

Ctra. d'Esplugues, 68
08940 – Cornellà
Tel. 93 377 92 92

UI de Girona

Miquel Blay, 1, 5è
17001 – Girona
Tel. 972 21 73 03

UI de Tarragona

August, 48, baixos
43003 – Tarragona
Tel. 977 22 83 96

CCOO Terres de Lleida

Avinguda Blondel, 35
25002 - Lleida
Tel. 973 263666

CS de CCOO del País Valencià

Plaça Nàpols i Sicília, 5
46003 – València
Tel. 96 388 21 00

Unió Comarcal de l'Alacantí

Av. Salamanca, 33
03005 – Alacant
Tel. 96 598 21 23

CS de CCOO de les Illes Balears

Francesc de Borja Moll, 3
07003 – Palma de Mallorca
Tel. 971 72 60 60

internet

La Teranyina també es pot consultar en format digital. La trobareu a la següent adreça:
www.conc.es/sl/teranyina.htm

la teranyina

Publicació del servei lingüístic de CCOO de Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià

Miquel Blay, 1, 5è 17001-Girona
Tel. 972 21 73 03 Fax 972 22 30 91
snl-girona@conc.es

www.conc.es/sl

Coordinació: Marc Aguilar

Redacció: Marc Aguilar, Carles Bertran, Caterina Hernández, Tere Marí

Disseny i maquetació: pipo dols

Imprimeix: Ingràfic SL

Dipòsit legal: B-20803-1999

amb el suport de:

GENERALITAT DE CATALUNYA
Departament de Cultura
Direcció General de Política